

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/55/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8816202507
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 04. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8816202507.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a Mgr. Miloša Koleka v spore žalobcu: X. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX/XX, B. K.I., zastúpený JUDr. Miroslavom Gogom, advokátom, AK Štúrova 129, Vranov n/T proti žalovanému: Slovenská republika, zastúpená Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky, Štúrova 2, Bratislava o náhradu škody v sume 667,94 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 11C/85/2016-32 zo dňa 11.1.2017 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi škodu v sume 667,94 eur a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že zák. č. 514/2003 Z.z. výslovne neustanovuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby. Ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má v tomto zmysle tiež aj zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. V prípade ak ten proti ktorému bolo trestné stíhanie zastavené alebo bol spod obžaloby oslobodený, má právo na náhradu škody pri splnení ďalších zákonných predpokladov. Súd prvej inštancie konštatoval, že tieto predpoklady boli splnené, keďže predmet konania sa týka vynaložených trov na právne zastúpenie v trestnom konaní vedenom pod sp.zn. 2T/197/2013. Žalobca zložil zálohu svojmu obhajcovi vo výške 400 eur a tento vystavil faktúru na sumu 267,94 eur, ktorá bola splatná 28.10.2015, predmetom ktorej boli trovy obhajoby v trestnom konaní. Žalobca si uplatnil pred podaním žaloby nárok na celkovú sumu 667,94 eur voči zodpovednému orgánu, ktorý vo veciach náhrady škody koná za štát, ktorým je v danom prípade Generálna prokuratúra SR. Generálna prokuratúra nárok žalobcu považovala za neodôvodnený o čom ho týmto listom informovala. Trovy zastúpenia žalobcu vznikli v súvislosti s obhajobou jeho osoby v konaní vedenom na Okresnom súde Vranove nad Topľou pod sp.zn. 2T/197/2013. Ďalej tiež považoval námietky žalovaného za nedôvodné, pretože samotný prokurátor, aj keď sa voči rozsudku, ktorým bol žalobca oslobodený spod obžaloby odvolala, neskôr toto odvolania zobral späť a jednak pre skutočnosti, pre ktoré bol žalobca spod obžaloby oslobodený, tak ako je to uvedené v odôvodnení trestného rozsudku, kde sa konštatuje, že skutok, ktorého sa mal žalobca dopustiť, nie je trestným činom. Výrok o trovách konania bol odôvodnený ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný. Žalovaný v odvolaní namietal správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie. Poukázal na to, že súd prvej inštancie sa síce podrobne zaoberal oboznámením sa s trestným spisom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp.zn. 2T/197/2013. Poukázal na ochranu majetkových vzťahov, ktoré majú byť uplatňované predovšetkým prostriedkami občianskeho a obchodného práva až tam, kde takáto ochrana je nečinná a kde porušenie súkromnoprávných vzťahov svojou intenzitou dosahuje zákonom predpokladanú nebezpečnosť, je namieste uvažovať o trestnej zodpovednosti. Súd mal za to, že v danej veci tomu tak nebolo a poškodený si svoje domnelé práva uplatňoval prostredníctvom trestného práva. S týmto záverom sa žalovaný nestotožňuje, žalobca bol stíhaný v trestnom konaní za prečin sprenevery, ktorý mal pozostávať v tom, že ako nájomca lízingu bez súhlasu prenajímateľa toto vozidlo dal do užívania tretej osoby a v čase keď bol v omeškaní s plnením úhrad, na neho toto vozidlo aj previedol, pričom leasingová zmluva nebola ešte ukončená. Konal tak v rozpore so záujmami vlastníka, keď previedol vec na tretiu osobu. V trestnej veci bolo vykonané dokazovanie a následne bol rozsudkom z 1.7.2015 žalobca oslobodený spod obžaloby. Dozorujúci prokurátor podal odvolanie vo veci, ale následne po obdržaní písomného vyhotovenia rozsudku ho vzal späť berúc do úvahy nové skutočnosti, ktoré vyšli najavo až na vykonaných hlavných pojednaniach, najmä však výpovede zástupcu žalovaného. Prokurátor postupoval teda v súlade so zákonom a základnými zásadami trestného konania a niet sporu o tom, že skutok sa stal, avšak až následne po vykonanom dokazovaní na súde bol tento skutok inak právne kvalifikovaný. Uznesenie o vznesení obvinenia, na vydanie ktorého boli v čase jeho vydania splnené všetky zákonné predpoklady a z tohto dôvodu nebolo zrušené ani v konaní o sťažnosti žalobcu proti tomuto uzneseniu, nemožno toto bez ďalšieho považovať za nezákonné rozhodnutie, resp. ktoré odporuje zákonu iba z toho dôvodu, že v čase jeho vydania existovala pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou. Preto rozhodnutie zmenil a žalobu žalobcu zamietol.

4. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca, ktorý poukázal na to, že uvádzané dôvody v odvolaní nie sú tak právne ani skutkovo odôvodnené. V predmetnej veci súd prvej inštancie náležite zistil skutkový stav a vec aj správne právne posúdil, preto žiadal rozhodnutie potvrdiť a priznať aj náhradu trov odvolacieho konania.

5. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd podľa ust. § 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „odvolací súd“ a „CSP“) prejednal rozhodnutie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 378 a nasl. CSP, bez naraidenia pojednávania (a contrario § 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, vychádza zo zistených skutkových okolností a je aj správne právne odôvodnené. Na týchto skutočnostiach sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

6. Z pripojeného trestného spisu tunajšieho súdu sp.zn. 2T/197/2013 vyplýva, že rozsudkom zo dňa 01.07.2015 bol žalobca X. S. oslobodený spod skutku obžaloby kvalifikovaného ako prečin sprenevery podľa ust. § 213 ods. 1,2 Trestného zákona z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. Z odôvodnenia rozsudku, ktorým bol žalobca oslobodený spod obžaloby vyplýva, že súd poukázal na to, že z vyčíslenia škody skutkovej vete obžaloby vyplýva, že táto škoda bola vyčíslená vo výške 13.462,- Eur na základe záverov znaleckého posudku na čl. 75 súdneho spisu ku dňu 20.6.2011 ako hodnota celého predmetu leasingu, nakoľko ako je uvedené vyššie súd sa s takýmto hodnotením výšky škody nemôže stotožniť, pretože ako vyplynulo z dokazovania všetky splátky leasingu mal obžalovaný uhradené už 20.3.2009. Jediné čo poškodený definoval ako škodu boli neuhradené úroky z omeškania a zmluvné pokuty v sume 4.636,51 Eur, ktorý nárok bol obžalovanému poškodeným oznámený až na jeseň roku 2012. Takto definovanú škodu, t.j. ako neuhradený úrok z omeškania a zmluvnú pokutu nemožno považovať za reálny úbytok na majetku alebo na právach poškodeného alebo jeho inú ujmu, ktorá je v príčinnej súvislosti s trestným činom v zmysle §124 ods. 1 Trestného zákona a už vôbec nie ako ujmu na zisku, na ktorý by poškodený inak vzhľadom na okolnosti a svoje pomery mal nárok, alebo ktorý by mohol odôvodnenie dosiahnuť podľa §124 ods. 2 Trestného zákona, pretože samotný zisk poškodeného bol už obsiahnutý v samotných leasingových splátkach, ktoré obsahovali odmenu leasingovej spoločnosti za financovanie predmetu leasingu (kvázi úrok), pretože ako vyplýva zo samotnej leasingovej zmluvy č. LZ/04/10006 na čl. 148 súdneho spisu nadobúdať cena predmetu leasingu bola v sume 3,728.884,60 Sk s DPH a leasingová cena predmetu leasingu v sume 4,578.198,70 Sk. V konaní bolo preukázané, že obžalovaný riadne leasingové splátky uhradil. Rovnako nebola preukázaná ani subjektívna stránka vo vzťahu ku konaniu obžalovaného pri prepise predmetu leasingu na svojho otca. Ako vyplynulo zo správy ODI OR PZ Vranov nad Topľou, obžalovaný bol ako vlastník predmetného vozidla zapísaný omylom, t.j. chybou dopravného inšpektorátu a na základe toho následne bol ako vlastník zapísaný aj jeho otec po tom, čo mu obžalovaný vozidlo predal. V dobe predaja bol však obžalovaný presvedčený o tom, že je vlastníkom predmetného vozidla. Poškodený obžalovanému až dňa 31.8.2012 oznámil

predčasné ukončenie leasingovej zmluvy pre nezaplatenie úrokov z omeškania a zmluvnej pokuty a vyzval ho na ich úhradu, avšak toto oznámenie si obžalovaný neprevzal a nedozvedel sa o ňom (čl. 171 súdneho spisu). Ako vyplýva z doručky na čl. 177 súdneho spisu, obžalovaný sa o týchto nárokoch poškodeného uplatnených voči nemu dozvedel až 23.10.2012. Trestné právo a trestnoprávnu kvalifikáciu určitého konania ako trestného činu, ktoré má súkromnoprávny základ je potrebné považovať za ultimaratio (poslednú možnosť), teda za krajný právny prostriedok, ktorý má význam predovšetkým celospoločenský, t.j. z hľadiska ochrany základných spoločenských hodnôt. V zásade však nemôže slúžiť ako prostriedok nahradzujúci ochranu práv a právnych záujmov osôb v oblasti súkromnoprávnych vzťahov, kde závisí predovšetkým od individuálnej aktivity osôb, aby si chránili a strážili svoje práva, ktorým má súdna moc poskytovať ochranu. Je v zásade neprijateľné, aby túto ochranu aktívne preberali orgány činné v trestnom konaní, a tak nahrádzali činnosť súdov v občiansko právnom konaní, pričom trestné stíhanie nie je na mieste, ak sa konanie obvineného pohybuje výhradne v rovine súkromnoprávnych vzťahov (ktorých úlohou je ochrana predovšetkým celospoločenských hodnôt, nie priamo konkrétne subjektívnych práv jednotlivca, ktoré svojou povahou spočívajú v súkromno právnej sfére).

7. Podľa ust. § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci

a) nezákonným rozhodnutím,

b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,

c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo

d) nesprávnym úradným postupom.

8. Podľa ust. § 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

9. Podľa ust. § 4 ods. 1 písm. f zákona č. 514/2003 Z.z. vo veciach náhrady škody ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa ust. § 3 ods. 1 koná v mene štátu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

10. Podľa ust. § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadosť“) s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

11. Podľa ust. § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

12. Podľa ust. § 17 ods. 1,2,3 uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

13. Podľa ust. § 18 ods. 1,2,3 zákona č. 514/2003 náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu. Náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom došlo k nesprávnemu úradnému postupu, ak tieto trovy konania priamo súviseli s nesprávnym úradným postupom. Súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

14. Podľa ust. § 19 ods. 1,2,3 zákona č. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, plynie premlčacia lehota odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia, ktorým bolo zmenené alebo zrušené právoplatné rozhodnutie. Najneskôr sa právo na náhradu škody premlčí za desať rokov odo dňa, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví alebo škodu spôsobenú rozhodnutím podľa § 7 a 8. Lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov.

15. K odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd zdôrazňuje, že žalobca splnil všetky zákonom stanovené podmienky (zák. č. 514/2003 Z.z.) pred podaním žaloby voči štátu. Rovnako žalobca správne označil ako zástupcu, ktorý koná v danom prípade za štát, Generálnu prokuratúru SR. Na tieto okolnosti poukazuje odvolací súd a v celom rozsahu sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie. Tieto okolnosti boli vlastne základným predpokladom podania žaloby a tiež vymedzením okruhu účastníkov v tomto spore.

16. Nemožno súhlasiť s argumentáciou žalovaného v tom zmysle, že je nutné vychádzať z predpokladu pravdepodobnosti spáchania obvineného, neskôr obžalovaného vymedzeného trestného činu bez toho, aby štát, ako nositeľ moci a právomoci, oddelene v jednotlivých jeho činnostiach nezodpovedal za výsledok takéhoto konania. Z celého obsahu spisu súdu prvej inštancie, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je aj spomínaný spis Okresného súdu Vranov nad Topľou sp.zn. 2T/197/2013 je zrejмый postup a výsledky vykonaného dokazovania. Žalobca použil všetky prostriedky v rámci trestného konania v snahe poukázať na nedôvodnosť týchto vytýkaných porušení.

17. Žalovaný bezsporu pri podaní žaloby musí mať overené tie skutočnosti, ktoré sú orgánom činným v trestnom konaní dostupné, čiže informácie od Dopravného inšpektorátu vo Vranove nad Topľou o omyle pri zápise žalobcu ako vlastníka nákladného motorového vozidla určite bolo možné zistiť ešte v štádiu, keď sa rozhodovalo o tom, či Okresná prokuratúra podá obžalobu na žalobcu, rovnako ako aj všetky potrebné a na seba nadväzujúce listinné dôkazy týkajúce sa vzťahu žalobcu a poškodeného, teda leasingovej spoločnosti, aj s nutnosťou preveriť správnosť predloženého znaleckého posudku o výške škody. Po vykonanom dokazovaní bolo zistené, že škoda v podstate mala spočívať v zmluvnej pokute a úrokov z omeškania po tom, čo samotný poškodený oznámil konajúcemu súdu, že leasingové splátky zo strany žalobcu sú v celom rozsahu vyrovnané.

18. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie pod sp.zn. 2T/197/2013 je zrejmé, že škoda bola zúžená na nároky, ktoré bolo možné posúdiť v rámci konania pred všeobecným súdom už či v občianskoprávnom alebo obchodnoprávnom konaní, teda išlo o nárok súkromnoprávny medzi podnikateľom a obchodnou spoločnosťou a tento nárok nebolo možné posudzovať ako nárok, ktorý žalobca úmyselne poškodenému neuhradil, keďže ani nemal vedomosť o tom, že takýto nárok poškodený voči nemu eviduje. V konečnom dôsledku tieto veci sa ustálili v rámci trestného konania pred súdom.

19. Odvolací súd však poukazuje na to, že štát musí pri trestnom konaní v čase podania obžaloby zistiť všetky dostupné skutočnosti a zvážiť, či takto zistené skutočnosti odôvodňujú podať obžalobu, kde v kompetencii súdu je rozhodnúť o tom, či bola dôvodná a v opačnom prípade štát až na malé výnimky, zodpovedá za výsledok sporu a v súvislosti s týmto aj za náklady, ktoré vzniknú občanovi po tom, čo je oslobodený spod obžaloby a ktoré vynaložil dôvodne pri obrane svojich práv.

20. Odvolací súd z týchto dôvodov rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

21. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Vzhľadom k tomu, že žalobca mal úspech v odvolacom konaní, naopak žalovaný tento úspech nemal, v zmysle zásady úspechu a neúspechu v konaní priznal žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).